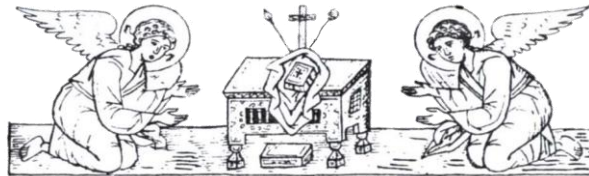

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
Φορμίωνος 83, Καισαριανή, τ.κ. 161 21. Τηλ. 210-7224123 fax.: 210-7223584
(Internet) <http://www.imkby.gr> - (e-mail) info@imkby.gr

Άριθμ. Πρωτ. Φ.1/3/431 Έν Καισαριανῇ τῇ 5ῃ Ἰουνίου 2019

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2 0 1η

Πρός
τούς Πανοσι(ολογι)ωτάτους καί Αἰδεσιμ(ολογι)ωτάτους Πρεσβυτέρους
τούς Ἱεροκήρυκες καί τούς Ἐφημερίους
τούς Ἱερολογιωτάτους Διακόνους
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας.

Ἀγαπητοί Πατέρες καί Ἀδελφοί
Χαίρετε ἐν Κυρίῳ

«Ὡς τέκνα φωτός περιπατεῖτε» (Πρός Ἐφεσίους ε΄, 8)

Στήν ἀνά χεῖρας Ἐγκύκλιό μας ἀναφερόμαστε σ' ἓνα θέμα σημαντικό, τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας αὐτοσυνειδησίας μας, αὐτό τοῦ Ἠθικοῦ καί Θρησκευτικοῦ βίου.

Υπάρχουν πολλοὶ ἄνθρωποι, ποὺ μὲ ἀπλοϊκότητα ταυτίζουν ἠθικὴ καὶ θρησκεία. Γι' αὐτοὺς τὸ νὰ εἶναι κάποιος καλὸς ἄνθρωπος σημαίνει πὼς εἶναι θρησκός, καί, ἀντίστροφα, δὲν μποροῦν νὰ καταλάβουν πὼς μπορεῖ κανεὶς νὰ εἶναι θρησκός ἀλλὰ νὰ μὴν εἶναι οὐσιαστικὰ καλὸς ἄνθρωπος. Παραγνωρίζουν τὸ μεταφυσικὸ καὶ οὐσιαστικὸ χαρακτήρα τῆς θρησκείας. Ἡ καλὴ ἠθικὴ ζωὴ ἀντιπροσωπεύει γι' αὐτοὺς κάθε τι ἱερὸ καὶ θεϊκό.

Υπάρχουν ὅμως κι ἄλλοι ἄνθρωποι, πού, ἀντίθετα, διαχωρίζουν μὲ πολλὴ σαφήνεια αὐτὰ τὰ δύο. Γι' αὐτοὺς ἡ θρησκεία δὲν εἶναι τόσο πολὺ ἓνας τρόπος ζωῆς ὅσο μιὰ σχέση μὲ τὸν κόσμον καὶ τὴ μοῖρα. Ἡ καλὴ ἢ κακὴ εἰκόνα γιὰ τὸν κόσμον καὶ τὴ ζωὴ γενικά, μιὰ αἰσιόδοξη ἢ ἀπαισιόδοξη προοπτικὴ, ἡ εὖνοια ἢ δυσμένεια τῆς μοίρας, ἀποτελοῦν πράγματα πιὸ οὐσιαστικὰ ἀπ' ὅ,τι εἶναι ὁ τρόπος ποὺ ζεῖ κανεὶς, ἡ ἠθικότητα. Αὐτοὶ τονίζουν τὸ μεταφυσικὸ χαρακτήρα τῆς θρησκείας εἰς βάρος τοῦ ἠθικοῦ. Φυσικά, ἀμέσως καταλαβαίνει κανεὶς πὼς ἡ ἀληθινὴ πνευματικότητα δὲν βρίσκεται στὸ ἓνα ἀπ' αὐτὰ τὰ δύο: δὲν βρίσκεται στὴν διάσταση τοῦ θρησκευτικοῦ ἀπὸ τὸ ἠθικὸ ἀλλὰ στὴν ὀργανικὴ σύνθεσή τους. Θὰ ἦταν ὅμως χρήσιμο ν' ἀναφέρουμε πολὺ σύντομα πὼς τὸ πρόβλημα αὐτὸ διαγράφηκε μέσα στὴν πνευματικὴ μας παράδοση.

* * * * *

1. Ἡ ἱερατικὴ πνευματικὴ παράδοση

Μέσα στὴν πνευματικὴ ζωὴ τοῦ λαοῦ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, οἱ δύο ἀντιτιθέμενες ἀπόψεις, ποὺ ἀναφέραμε προηγουμένως, διακρίθηκαν χαρακτηριστικά. Ἡ παραδοσιακὴ θρησκευτικὴ λατρεία, ἀπ'

τὴν μιὰ μεριά, μὲ τοὺς θεσμοὺς καὶ τὸ ἱερατεῖο τῆς, μὲ τὸ ἀγκάλιασμα ὅλης τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, ἀπ’ τὴν γέννηση ὡς τὸν θάνατο, σὲ συνάρτηση μὲ τὸν κύκλο τῆς ὅλης ζωῆς πάνω στὸν πλανήτη μας, ἀποτυπωμένο σὲ τελετουργικὲς πράξεις καὶ γιορτές ἢ ζωὴ, ἢ μοῖρα, ὁ θάνατος στὸν κάθε ἄνθρωπο σὲ συνάρτηση μ’ ὅ,τι συμβαίνει σὲ κοσμικῆς ἐκτάσεως κλίμακα. Αὕτὴ εἶναι ἡ ἱερατικὴ πνευματικὴ παράδοση τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ποὺ ἐπιμένει στὸ νὰ τᾶχει καλὰ ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸ θεῖο διὰ μέσου τῆς λατρείας, τηρώντας τοὺς θρησκευτικοὺς θεσμοὺς καὶ κανόνες γιὰ προσφορές, θυσίες, καθαρμούς, ἀποχές, γιορτὲς καὶ τὰ ὅμοια.

Παράλληλα φαινόμενα παρουσιάζουν κι ὅλες οἱ θρησκείες, ἐκτὸς τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Οἱ θρησκείες τῆς Πόλεως – Κράτους τῶν Ἑλληνιστικῶν χρόνων καὶ οἱ Μυστηριακὲς Θρησκείες, ποὺ εἶχαν, στὰ χρόνια τῆς γενέσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ, οἰκουμενικὴ προοπτικὴ, εἶχαν κατὰ βάση τὴν ἱερατικὴ ἀντίληψη γιὰ τὸν κόσμον καὶ τὴ ζωὴ. Συμφιλίωναν τὴν πόλιν ἢ τὸ ἔθνος καὶ κατ’ ἐξαίρεση, στὶς Μυστηριακὲς θρησκείες, τὸ ἄτομον μὲ τὸ γενικώτερον νόμον τοῦ κόσμου καὶ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ χάριζαν τὴ συνείδηση ὅτι εἶναι ἓνα πράγμα μὲ τὶς γενικώτερες θεῖες ἀρχές, ποὺ καθορίζουν τὰ θεμέλια τῆς ὑπάρξεως.

* * * * *

2. Ἡ προφητικὴ πνευματικὴ παράδοση.

Ἀλλὰ στὴν πνευματικὴ ζωὴ τοῦ λαοῦ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ στὴ δική μας πνευματικὴ παράδοση, ὑπάρχει κι ἡ ἄλλη πλευρά: ἡ προφητικὴ. Οἱ Προφῆτες δὲν κατάλαβαν τὸ Θεὸ σὰν μιὰ κοσμικὴ process, στὴν ὁποία ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ προσαρμοστεῖ

τελετουργικά, αλλά σὰν μιὰ ἠθικὴ βούληση, σὰν μιὰ ἠθικὴ ἀπαίτηση ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο, ποὺ σχετίζεται, προπάντων καὶ κυρίως, μὲ τὶς ἠθικὲς καὶ κοινωνικὲς σχέσεις τοῦ ἀνθρώπου, μὲ τὴν ἠθικὴ καὶ πνευματικὴ ἀνωτερότητα τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου, ποὺ κατορθώνεται μόνο μὲ τὴν καθαρότητα τοῦ βίου καὶ μὲ τὶς σωστὲς σχέσεις μὲ τὸν πλησίον.

Φοβερὰ κατηγορητήρια ἐξαπολύουν ὅλοι οἱ Προφῆτες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης κατὰ τῆς Ἱερατικῆς πνευματικῆς νοοτροπίας, κατὰ τῶν ἐορτίων θεσμῶν ὡς τοῦ οὐσιαστικοῦ κέντρου τῆς Θρησκείας. Ὁ Θεὸς γι' αὐτοὺς εἶναι κατεξοχὴν Πρόσωπο, ποὺ μὲ τὸ Πνεῦμα Του ἔρχεται σὲ ἄμεση σχέση μὲ τὸν ἄνθρωπο, γιὰ νὰ τὸν ὁδηγήσει στὴν ἠθικὴ του ἀπαίτηση ποὺ καταλήγει γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα στὸ σύνολό της στὴν ἐπικράτηση τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ποὺ εἶναι βασιλεία δικαιοσύνης, ἀγάπης καὶ εἰρήνης. Χαρακτηριστικὰ ἀναφέρουμε τὴν πολὺ γνωστὴ ἀπ' τὸν προφήτη Ἡσαΐα περικοπὴ. Ρωτάει ὁ Θεὸς τὸ λαὸ μὲ τὸ στόμα τοῦ προφήτη: *«σέ τί χρησιμεύει τὸ πλῆθος τῶν θυσιῶν σας σὲ μένα;»* λέγει ὁ Κύριος. *«Εἶμαι μπουχτισμένος ἀπ' τὰ ὀλοκαυτώματα τῶν κριῶν καὶ ἀπὸ τὸ πάχος τῶν σιτευτῶν καὶ δὲν εὐχαρισιέμαι μὲ τὸ αἶμα ταύρων, ἀρνιῶν καὶ τράγων. Ὅταν ἔρχεσθε νὰ μ' ἐπισκεφθῆτε, ποιὸς σᾶς ζητεῖ κάτι τέτοιο, νὰ πατῆτε τὶς αὐλές μου; Μὴ φέρνετε πιά ἀνάξιες προσφορές! Ἡ ὁσμὴ τῆς θυσίας εἶναι γιὰ μένα βδέλυγμα. Νουμηνίες καὶ Σάββατα, τὴ σύγκληση συνάξεων, νηστεῖες καὶ γιορτὲς δὲν μπορῶ νὰ ὑποφέρω. Τὶς νουμηνίες σας καὶ τὶς καθιερωμένες γιορτὲς σας μισεῖ ἡ ψυχὴ μου, εἶναι γιὰ μένα φορτίο· κουράστηκα νὰ τὶς ἀνέχομαι. Ὅταν λοιπὸν ἐκτείνετε τὰ χέρια σας (σὲ προσευχή) δὲν θὰ (σᾶς) εἰσακούω: τὰ χέριά σας εἶναι γεμᾶτα ἀπὸ αἱματοχυσίες - λουσοῦν καὶ καθαρισθοῦν, ἀποβάλετε τὴν κακία τῶν πράξεών σας*

μπροστά απ' τὰ μάτια μου, πάψετε νὰ κάνετε κακό, μάθετε νὰ κάνετε τὸ καλό, ζητήστε τὴ δικαιοσύνη, ἀναχαιτίστε τὸ δυνάστη, ὑποστηρίξτε τὰ δίκαια τῶν ὀρφανῶν, ὑπερασπισθῆτε τὴν ὑπόθεσι τῆς χήρας! Πῶς ἔγινε ἄπιστη ἢ ἄλλοτε πιστὴ πόλη! Αὐτὴ ποὺ ἦταν γεμάτη κρίση, στὴν ὁποία κατοικοῦσε ἡ δικαιοσύνη, ἀλλὰ τώρα κατοικοῦν φονιάδες...» (κεφάλαιο Α΄). Τέτοιες περικοπὲς ὑπάρχουν μέσα σ' ὅλα τὰ προφητικὰ κείμενα.

*** * * * ***

3. Ἡ Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας

Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ κληρονόμησε ἀπὸ τὴν Παλαιὰ Διαθήκη τὴν πνευματικὴ Ἱερατικὴ καὶ προφητικὴ παράδοση. Ἡ ιδιορρυθμία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας Του εἶναι πῶς οἱ δυὸ αὐτὲς παραδόσεις ἀποτελοῦν μέσα στὸ χριστιανισμό μιὰν ὀργανικὴ ἐνότητα. Δὲν νοεῖται σ' ἐμᾶς θρησκεία χωρὶς ἠθικὴ καθιέρωση οὔτε ἠθικὴ χωρὶς θρησκευτικὸ ὑπόβαθρο. Δὲν εἶναι μέσα στὴν Ἐκκλησία ἄλλος ὁ ἱερεὺς κι ἄλλος ὁ προφήτης. Οἱ ἅγιοι εἶναι ἱερεῖς μαζὶ καὶ προφῆτες. Ἡ πνευματικὴ ζωὴ δὲν εἶναι ἀπλὴ τήρηση ἐνὸς τελετουργικοῦ, ποὺ πιστεύεται πῶς κατοχυρώνει τὴν εὐημερία τοῦ ἀτόμου καὶ τῆς ἐθνικῆς ὁμάδας χωρὶς καθαρότητα βίου, χωρὶς ἠθικὴ ἀφιέρωση τοῦ ἀτόμου καὶ τῆς ὁμάδας στοὺς ἠθικοὺς καὶ ἁγιαστικοὺς σκοποὺς τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὅλο αὐτὸ τὸ τελετουργικὸ καταντᾷ μῶμος καὶ βδέλυγμα μπροστὰ στὸ Θεό. Ὁ λαὸς μας ἔχει περάσει πολλὰς ἱστορικὰς περιπέτειες. Οἱ παραδόσεις καὶ τὸ θρησκευτικὸ τελετουργικὸ τοῦ χρησίμευαν σὰν σωσίβιο, γιὰ νὰ γλυτώσει ἀπ' τὴν καταιγίδα τῶν διαφόρων ξένων καὶ ἀλλοθρήσκων ἐπιδρομῶν. Σήμερα ὅμως ὁ εὐσεβὴς λαὸς μας κινδυνεύει νὰ πνιγεῖ, ἂν δὲν κατανοήσῃ τὸ προφητικὸ καὶ

ἡθικοκοινωνικὸ περιεχόμενον τῆς θρησκευτικῆς του παραδόσεως. Ἄν δὲν ἀπαιτήσῃ ἀπ' τὸν ἑαυτό του καὶ τοὺς ἡγέτες του καθαρότητα βίου, ἀφιέρωση στὸ χριστιανικὸ ἰδεῶδες τῆς ἀγιωσύνης, τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀγάπης, δὲν θὰ ἀξιωθεῖ καλύτερου βίου. Ὁ Θεὸς τῶν Πατέρων ἡμῶν εἶναι μέγας καὶ φοβερός, ἀλλ' εἶναι συγχρόνως Θεὸς δίκαιος καὶ ἅγιος.

Ἀγαπητοὶ Πατέρες καὶ Ἀδελφοί

Ἡ πνευματικότητα τῆς Ἐκκλησίας μας διεμόρφωσε τό ἥθος τῶν πιστῶν ὥστε ἡ ζωὴ τους νὰ ἐμπνέεται καὶ νὰ διατηρεῖται ἀπὸ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ. Ἦδη μὲ τὸν Προφήτη Ἡσαΐα πού διεκήρυξε τὴν ἀγιότητα τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ μας (στ', 3) ἀπαιτεῖται ἀπὸ τοὺς πιστοὺς νὰ γίνουν ἅγιοι «Ἄγιοι γίνεσθε, ὅτι Ἅγιος εἰμί» (Α' Πέτρου α', 16).

Γι' αὐτό ὁ ἀπόστολος Παῦλος συνιστᾷ: «εἰ ζῶμεν Πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν» (Πρὸς Γαλάτας ε', 25)

Μετά πατρικῶν εὐχῶν.
Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος & Ὑμηττοῦ Δανιήλ.

